

การเติบโตอย่างมีพลวัต: การยกระดับขีดความสามารถในการแข่งขัน

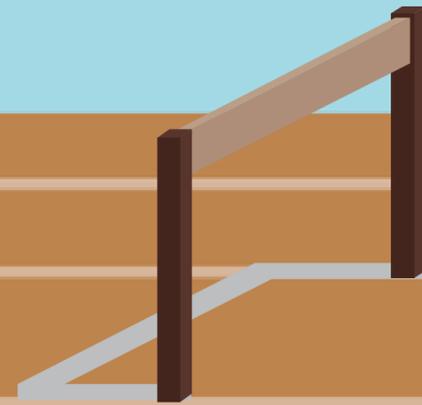
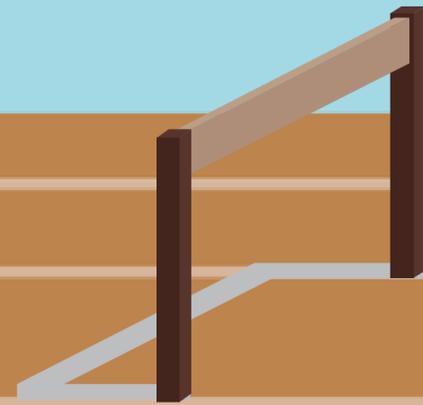
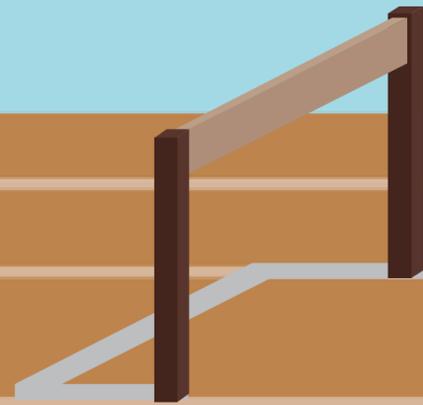
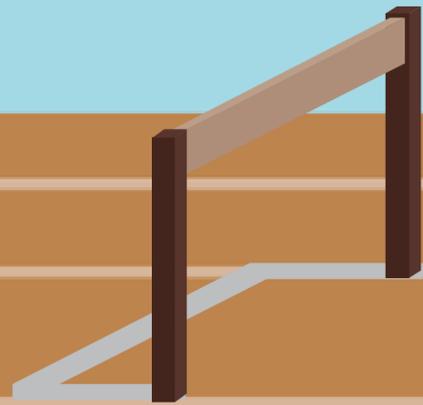
เนื้อหา:
เดือนเด่น นิคมบริรักษ์
สุเมธ อภิตตกุล
ฉัตร คำแสง
ธาทิพย์ ศรีสุพรรณเทศ
ภาพประกอบ: Kokoyadi

เรามีขีดความสามารถ
ในการแข่งขันเพียงใด

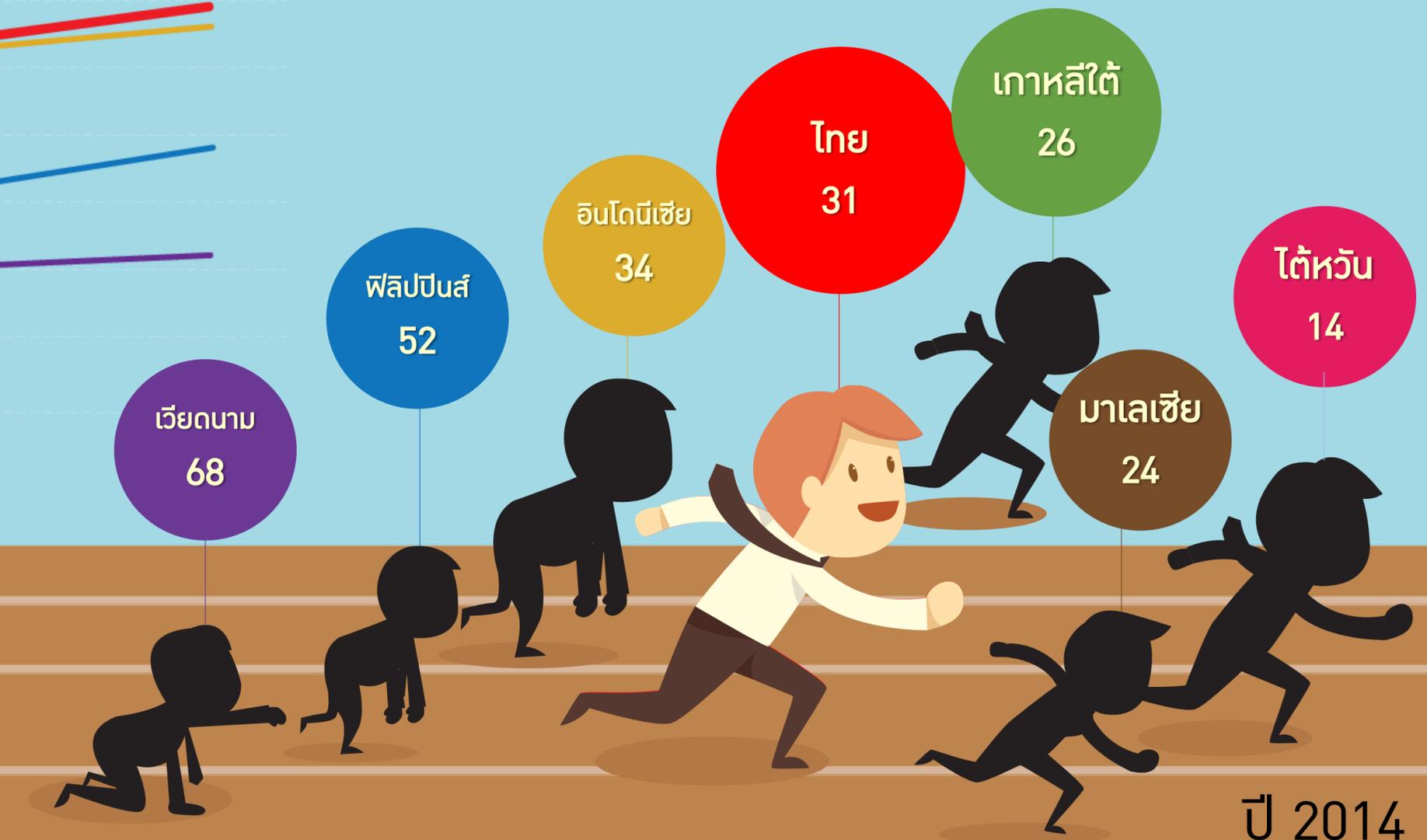
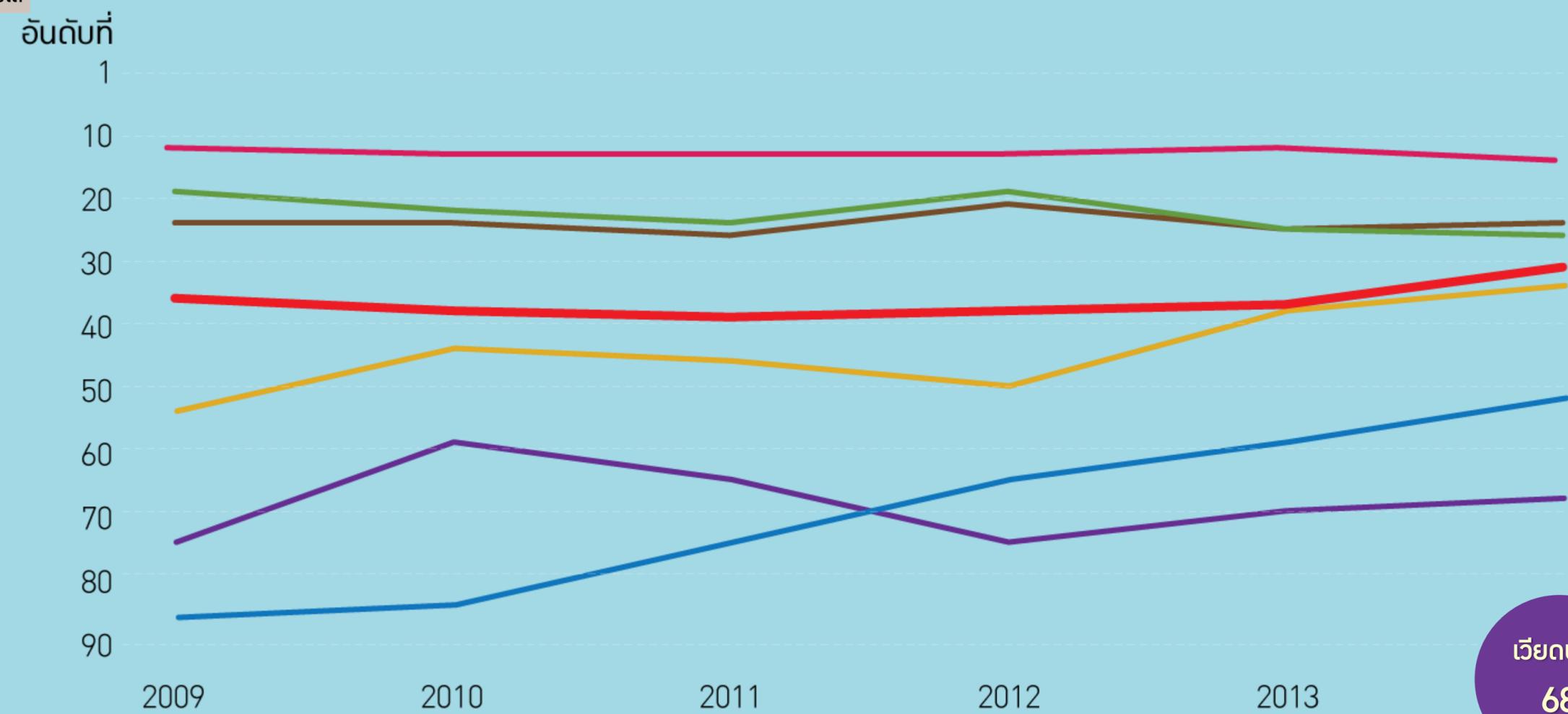
จุดอ่อน จุดแข็ง
ของเราอยู่ที่ไหน

ปัญหาหลัก
ของเราคืออะไร

เราจะเติบโตอย่างมีพลวัต
ใน 30 ปีข้างหน้าได้อย่างไร

WEF: The Global Competitiveness Report

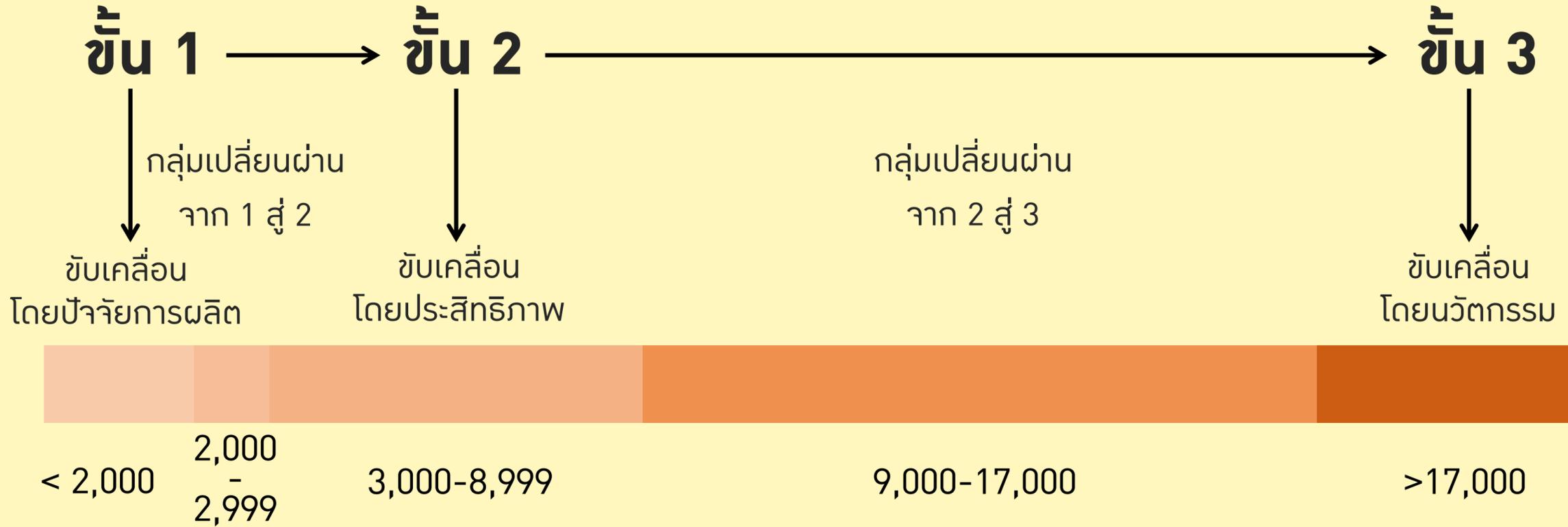
หมายเหตุ: แต่ละปีมีประเทศที่ถูกจัดอันดับไม่เท่ากัน

ปี 2014

ลำดับขั้นในการ พัฒนาทางเศรษฐกิจ

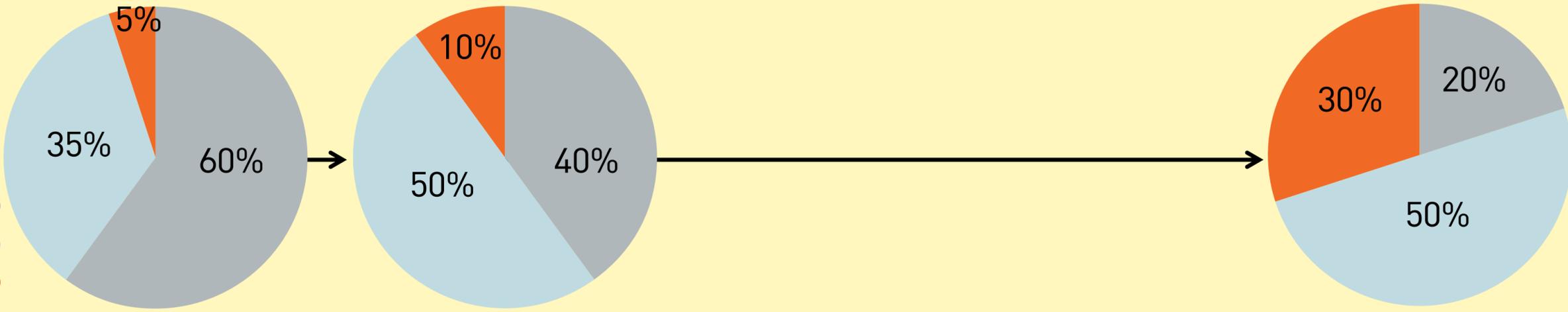

รายได้ต่อหัว
(ดอลลาร์)

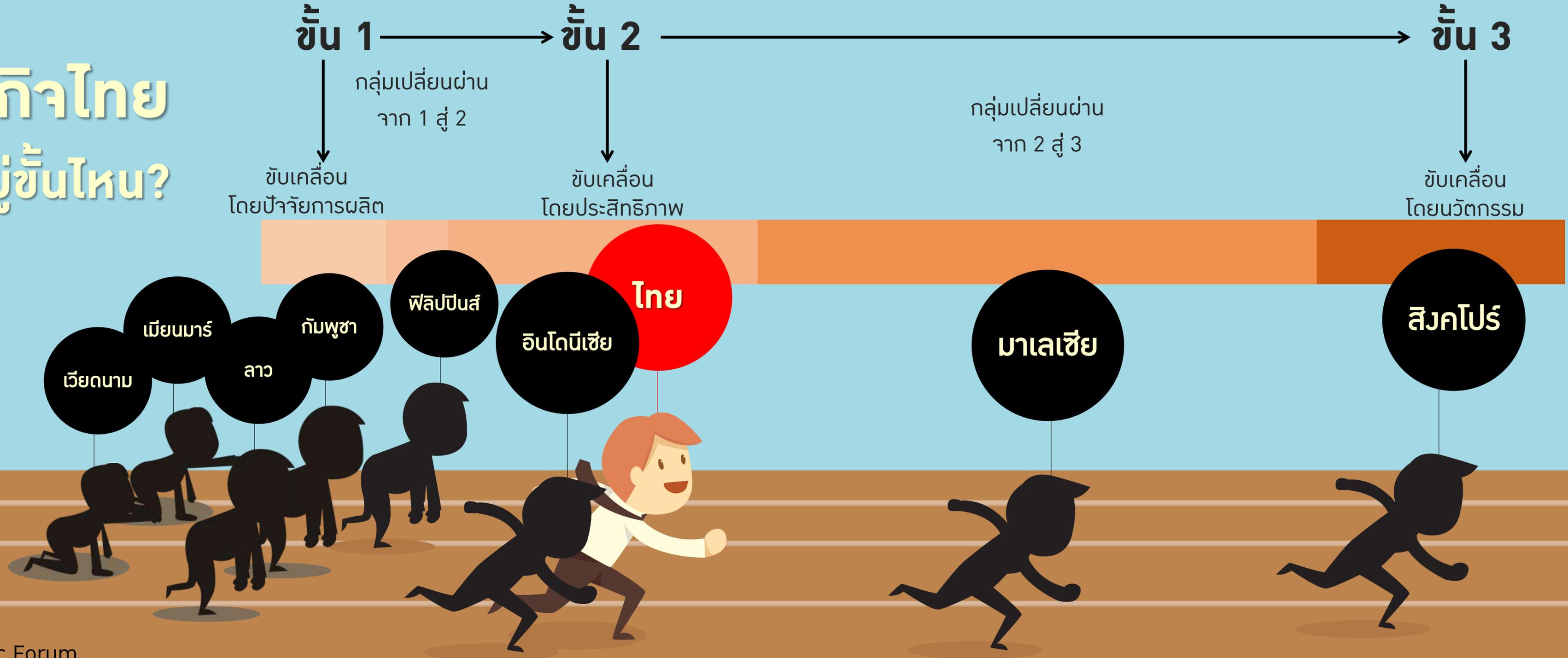

น้ำหนักคะแนน

- ดัชนีพื้นฐาน
- ดัชนีการเพิ่มประสิทธิภาพ
- ดัชนีนวัตกรรม

เศรษฐกิจไทย อยู่ขั้นไหน?

ดัชนีขีดความสามารถ ในการแข่งขัน

กลุ่มดัชนีพื้นฐาน
40%

กลุ่มดัชนีการเพิ่ม
ประสิทธิภาพ
50%

กลุ่มดัชนีนวัตกรรม
10%

- เส้าหลัก 1: สถาบัน
- เส้าหลัก 2: โครงสร้างพื้นฐาน
- เส้าหลัก 3: ความมั่นคงของเศรษฐกิจในระดับมหภาค
- เส้าหลัก 4: การศึกษาและการสาธารณสุขขั้นพื้นฐาน
- เส้าหลัก 5: การศึกษาระดับสูงและการฝึกทักษะ
- เส้าหลัก 6: ประสิทธิภาพของตลาดสินค้า
- เส้าหลัก 7: ประสิทธิภาพของตลาดแรงงาน
- เส้าหลัก 8: การพัฒนาของตลาดการเงิน
- เส้าหลัก 9: ความพร้อมทางเทคโนโลยี
- เส้าหลัก 10: ขนาดของตลาด
- เส้าหลัก 11: ศักยภาพทางธุรกิจ
- เส้าหลัก 12: นวัตกรรม

สำคัญต่อเศรษฐกิจ
ที่ขับเคลื่อนโดย
ปัจจัยการผลิต

สำคัญต่อเศรษฐกิจ
ที่ขับเคลื่อนโดย
การเพิ่มประสิทธิภาพ

สำคัญต่อเศรษฐกิจ
ที่ขับเคลื่อนโดย
นวัตกรรม

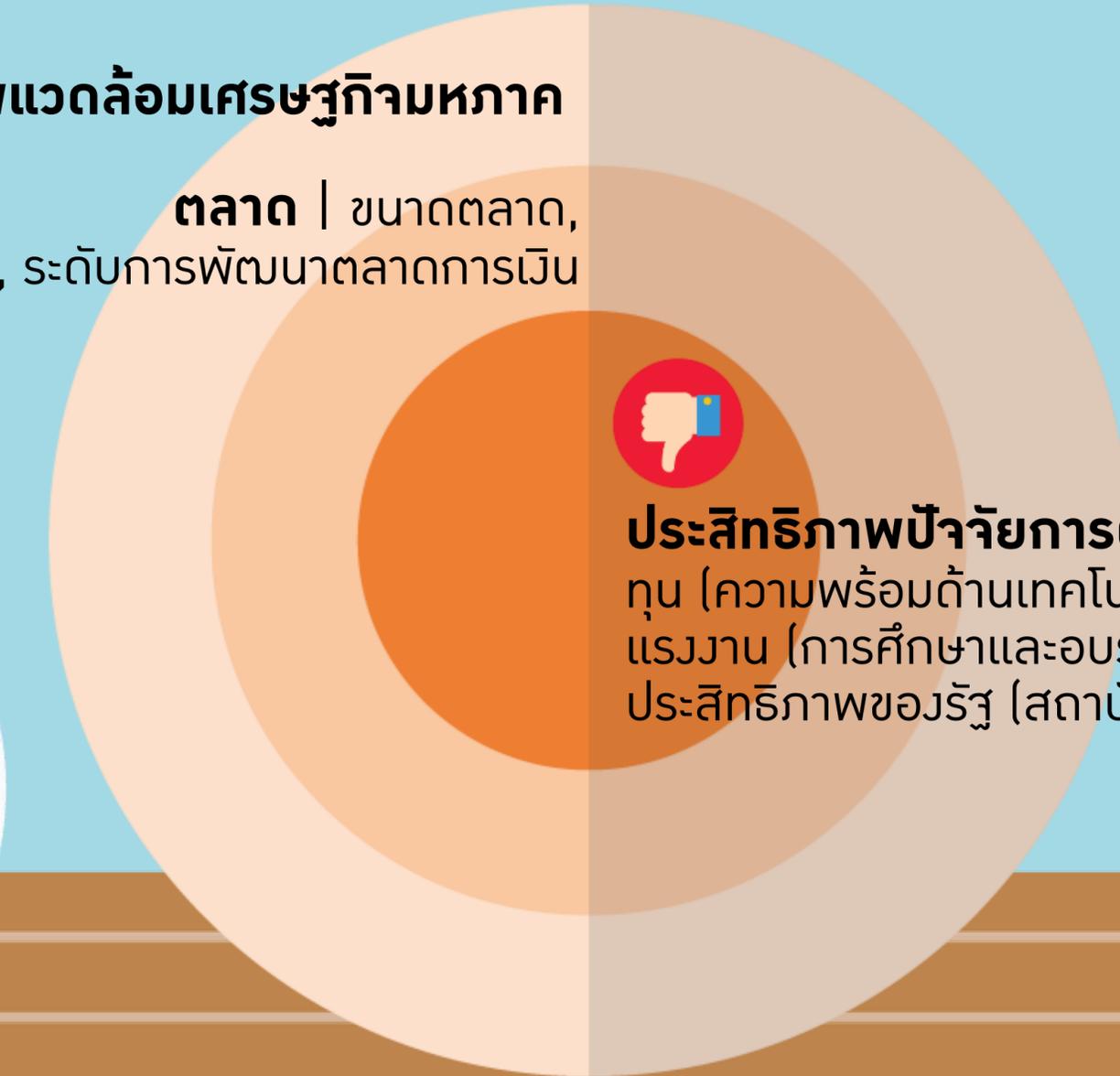
จุดแข็ง จุดอ่อน ในปี 2014

จุดแข็ง	ระดับปานกลาง	จุดอ่อน
<ul style="list-style-type: none"> ความมั่นคงทางเศรษฐกิจมหภาค (19) 	<ul style="list-style-type: none"> โครงสร้างพื้นฐาน (48) 	<ul style="list-style-type: none"> ระบบสุขภาพและการศึกษาขั้นพื้นฐาน (66) สถาบัน (84)
<ul style="list-style-type: none"> ขนาดของตลาด (22) ประสิทธิภาพของตลาดสินค้า (30) ระดับการพัฒนาของตลาดการเงิน (34) 	<ul style="list-style-type: none"> การศึกษาและการอบรมขั้นสูง (59) 	<ul style="list-style-type: none"> ความพร้อมด้านเทคโนโลยี (65) ประสิทธิภาพของตลาดแรงงาน (66)
	<ul style="list-style-type: none"> ศักยภาพของภาคธุรกิจ (41) 	<ul style="list-style-type: none"> นวัตกรรม (67)

 สภาพแวดล้อมเศรษฐกิจมหภาค
 ประสิทธิภาพตลาดสินค้า, ระดับการพัฒนาตลาดการเงิน

ตลาด | ขนาดตลาด,

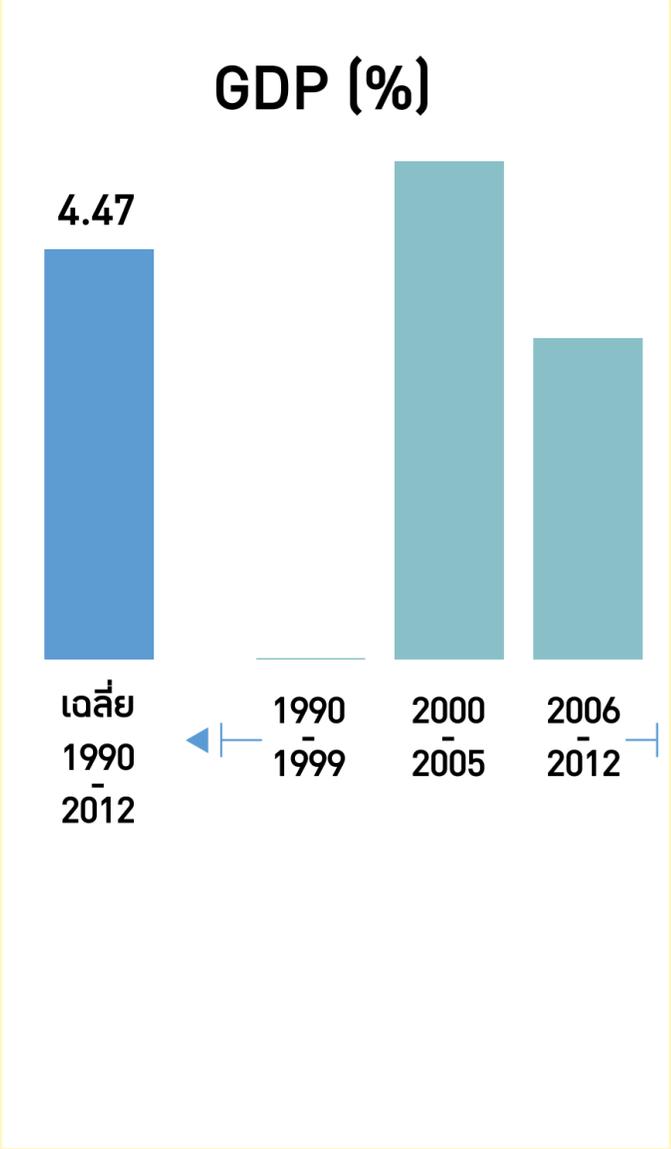
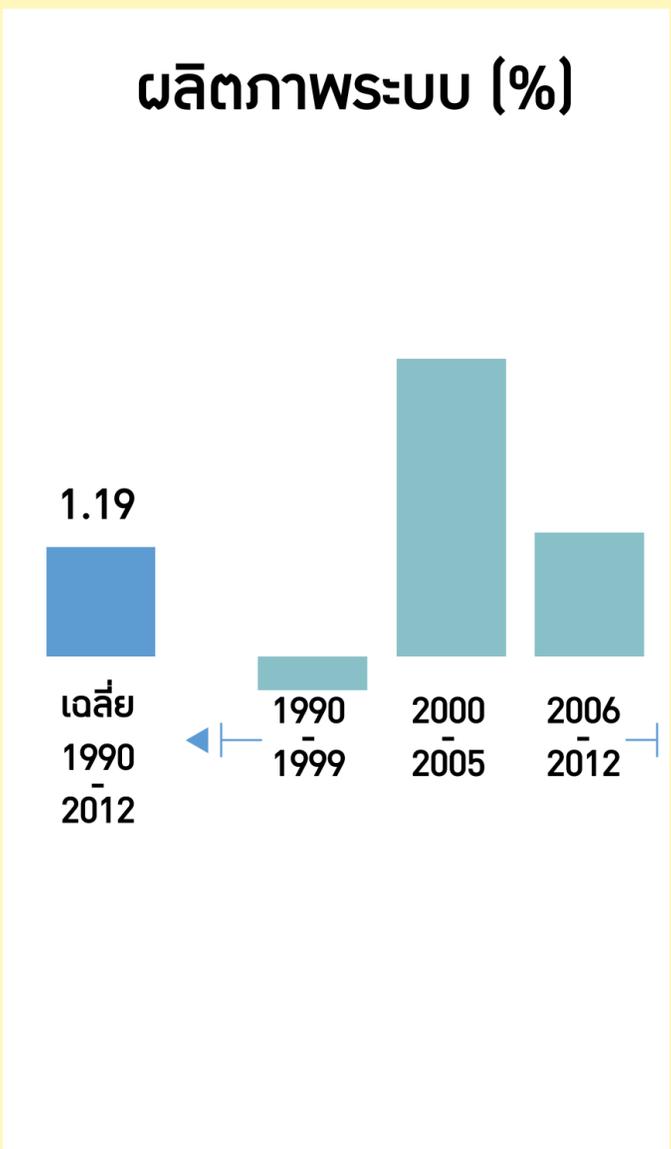
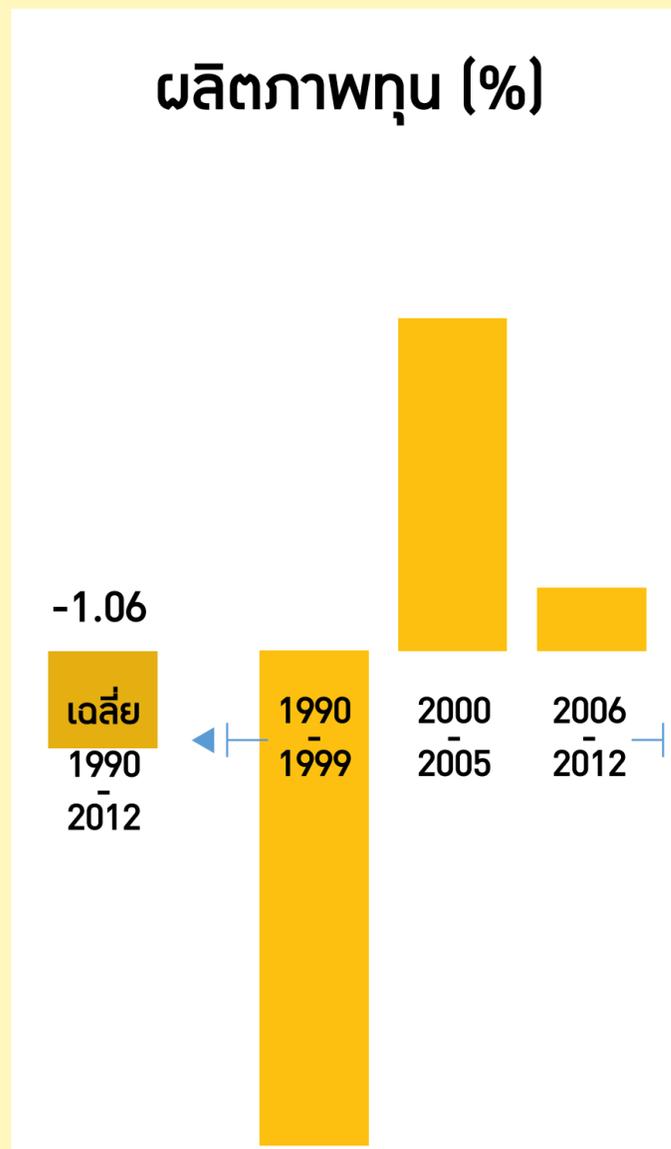
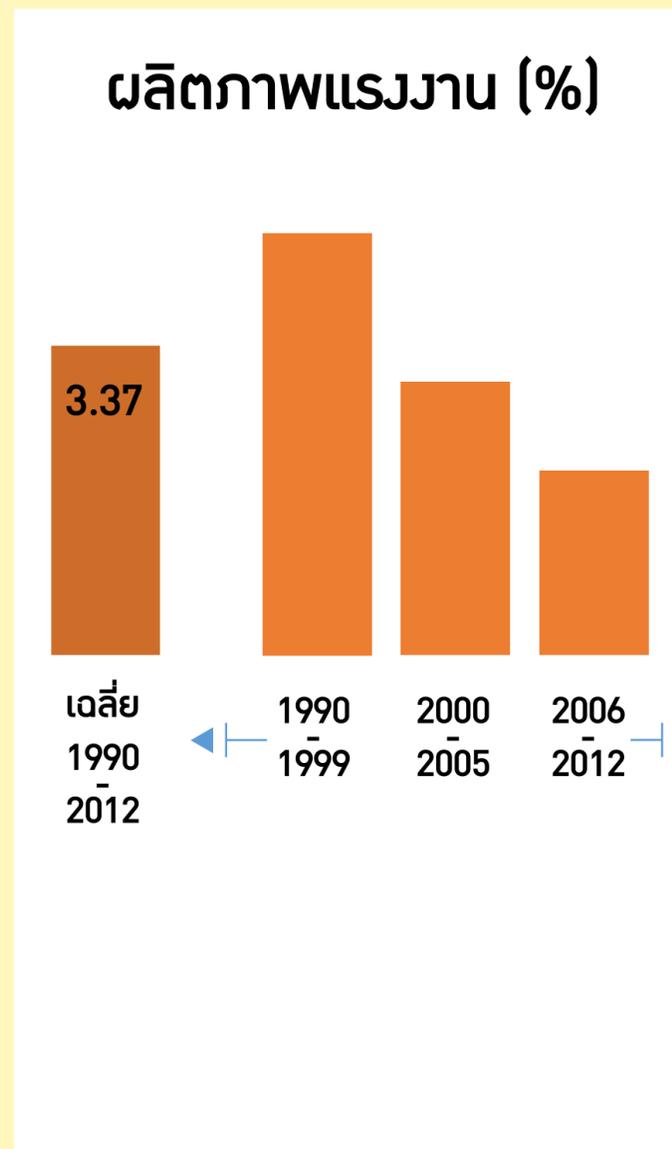
 ประสิทธิภาพปัจจัยการผลิต
 คุณ (ความพร้อมด้านเทคโนโลยี),
 แรงงาน (การศึกษาและอบรม),
 ประสิทธิภาพของรัฐ (สถาบัน)

* (อันดับของไทยจากทั้งหมด 144 ประเทศ)

ผลิตภาพของ เศรษฐกิจไทย

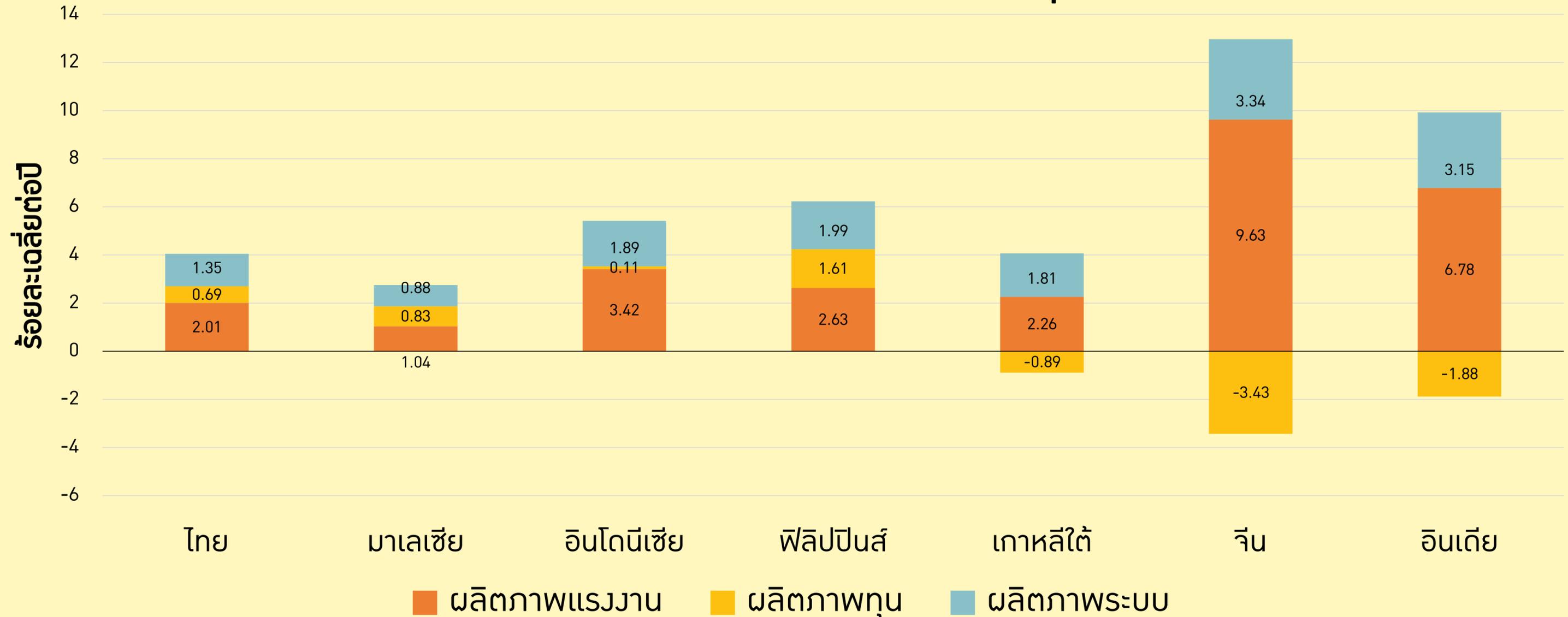
การเติบโตทางเศรษฐกิจกว่าสองทศวรรษที่ผ่านมา
พึ่งพาการเพิ่มผลิตภาพของ**แรงงานเป็นหลัก**
ในขณะที่**ผลิตภาพของทุนโดยเฉลี่ยติดลบ**

ผลิตภาพของ เศรษฐกิจไทย

ไทยต้องเพิ่มผลิตภาพแรงงานและทุน เพื่อสร้างความสามารถการแข่งขัน

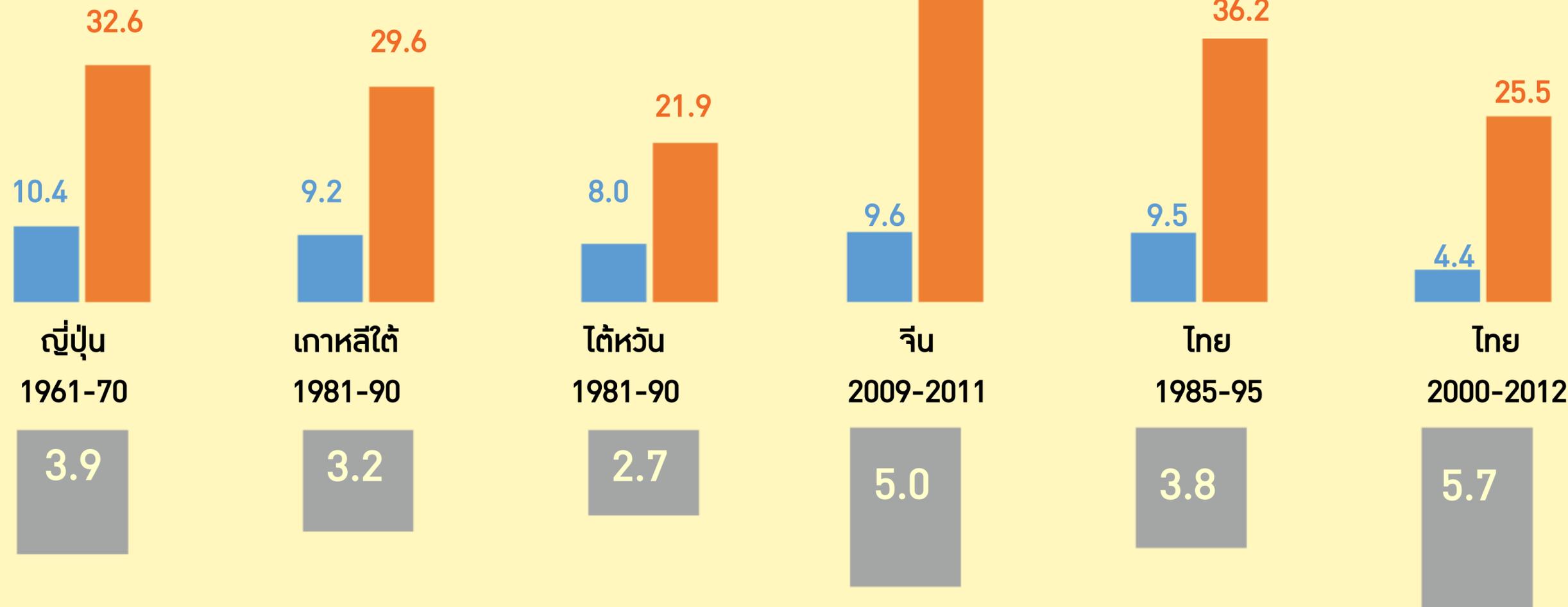
อัตราการเติบโตเฉลี่ยของผลิตภาพแรงงาน ทุน และระบบ (2006-2012)

การลงทุน ประสิทธิภาพต่ำ

ประเทศอุตสาหกรรมใหม่ต้องลงทุนอย่างมีประสิทธิภาพ เพื่อผลิตสินค้า/บริการมูลค่าเพิ่มสูง

■ อัตราการเติบโตของ GDP (%)
■ อัตราส่วนการลงทุนใน GDP (%)

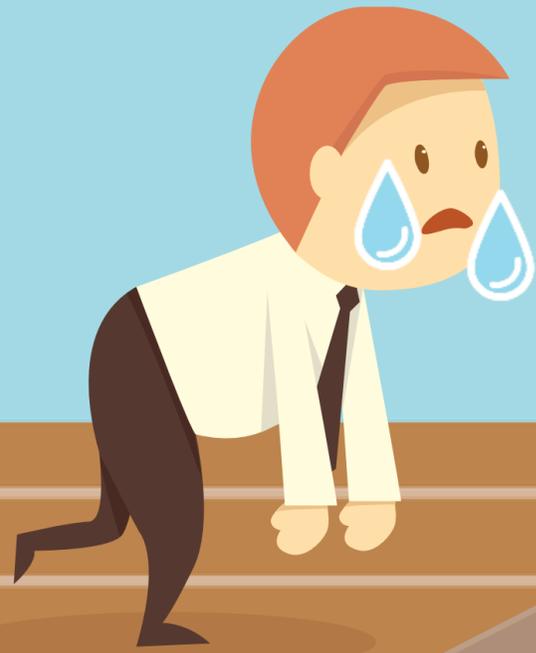
ICOR = อัตราการเติบโตของ GDP / อัตราส่วนการลงทุนใน GDP

สาเหตุของการลงทุน ที่มีผลิตภาพต่ำ

การลงทุนของภาครัฐ
ประสิทธิผลต่ำ

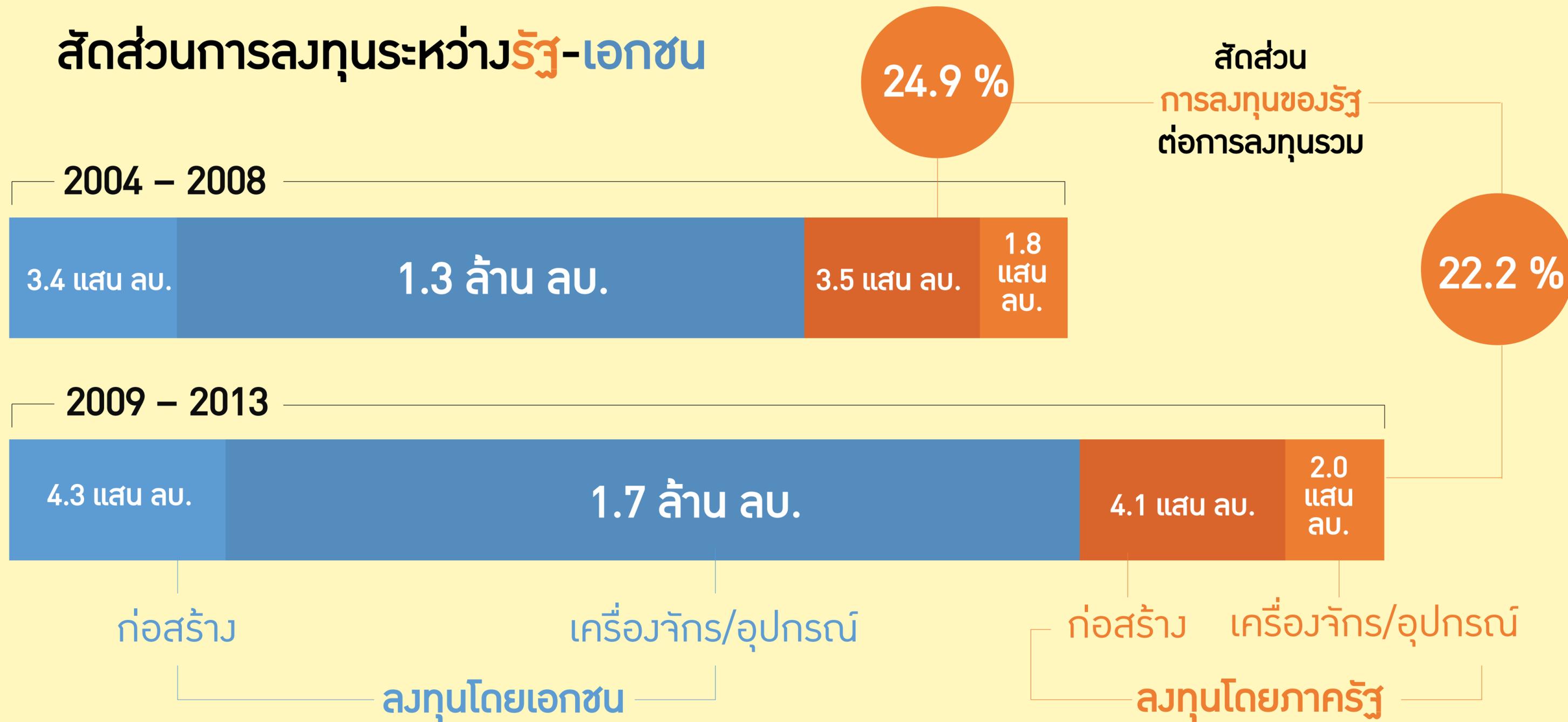
การกำกับดูแลของภาครัฐที่
เน้นเสถียรภาพมากกว่าประสิทธิผล

การกำหนดนโยบายอุตสาหกรรม
ของภาครัฐที่ไร้ทิศทาง

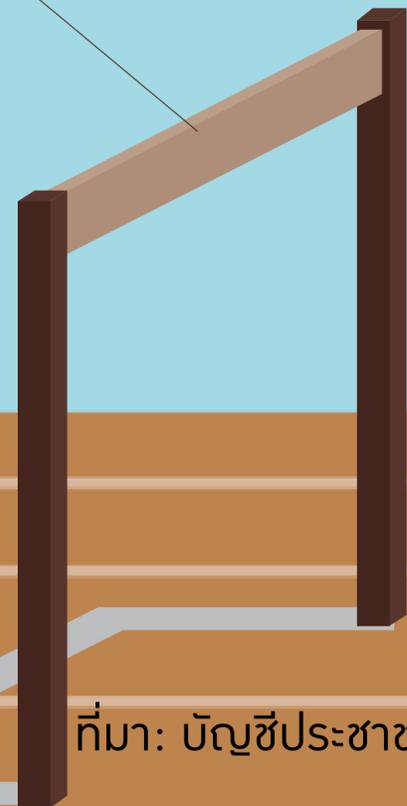

รัฐมีบทบาทสำคัญในการลงทุนก่อสร้าง

สัดส่วนการลงทุนระหว่างรัฐ-เอกชน

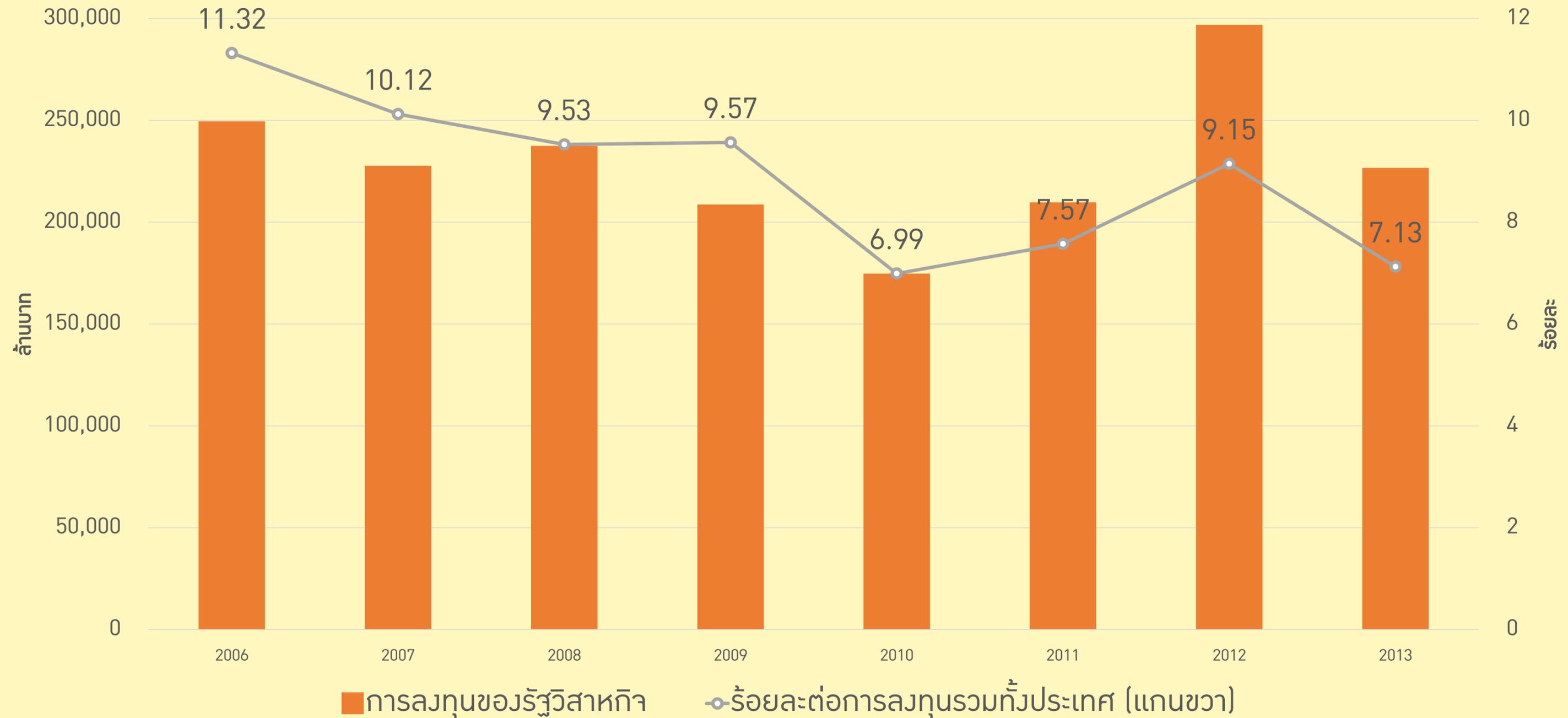
การลงทุนของภาครัฐ
ประสิทธิภาพต่ำ

ที่มา: บัญชีประชาชาติ, สศช.

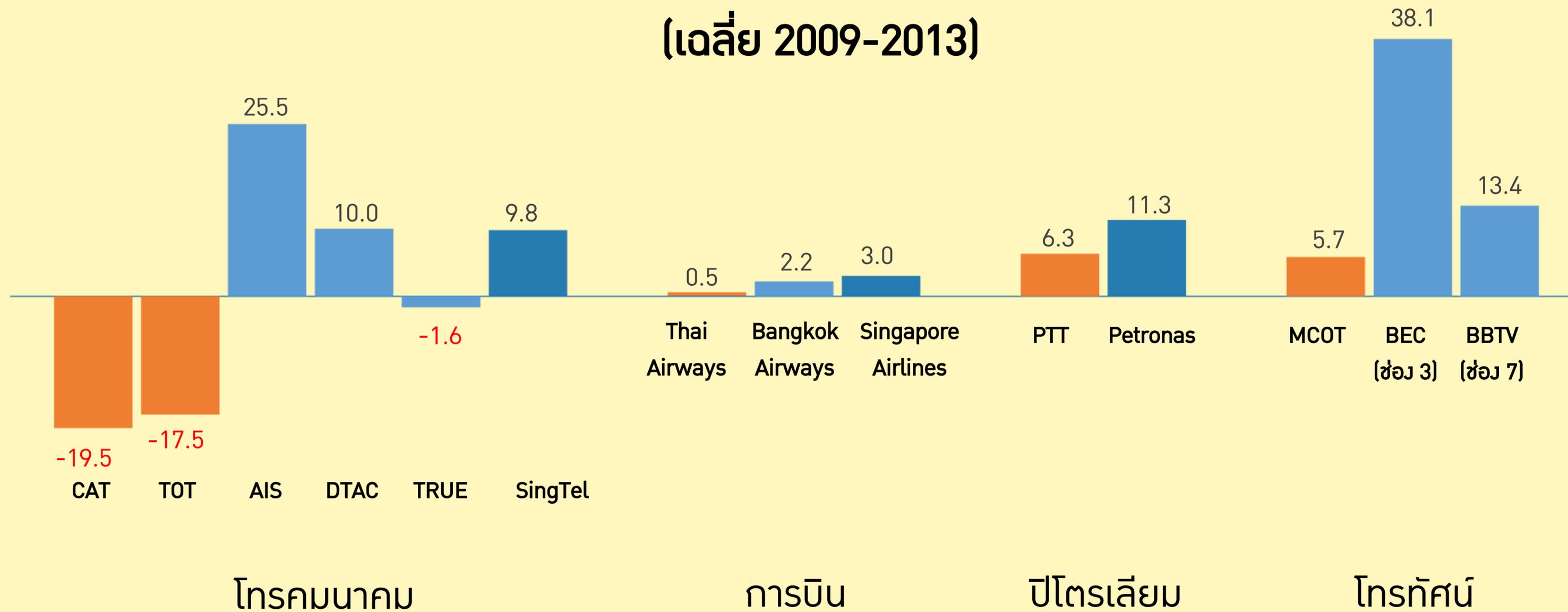
การลงทุนโดย รัฐวิสาหกิจ

การลงทุนของรัฐวิสาหกิจ

ประสิทธิภาพ ของการลงทุน ของรัฐวิสาหกิจ*

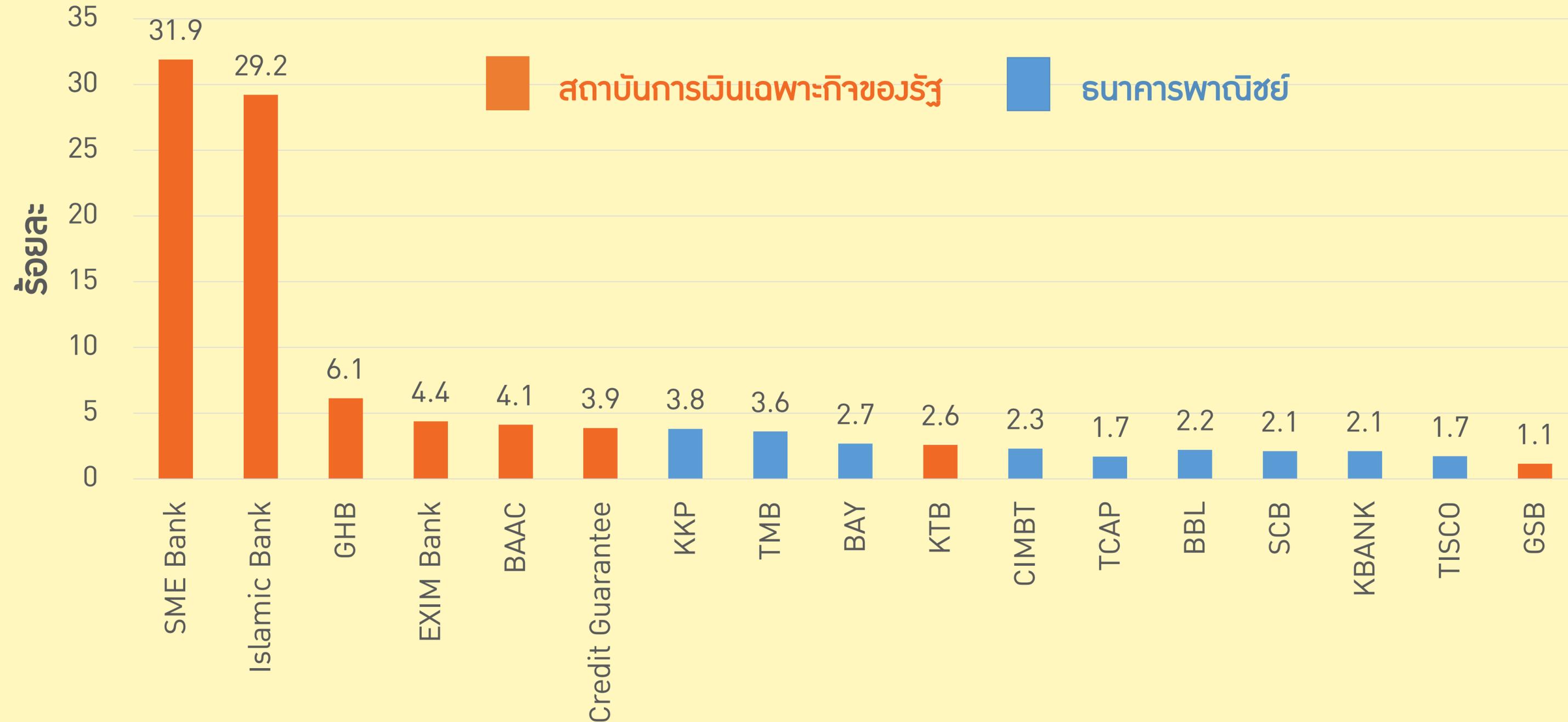
เปรียบเทียบอัตราผลตอบแทนจากสินทรัพย์ (%) ระหว่างรัฐวิสาหกิจไทยกับเอกชน-รัฐวิสาหกิจต่างชาติ (เฉลี่ย 2009-2013)

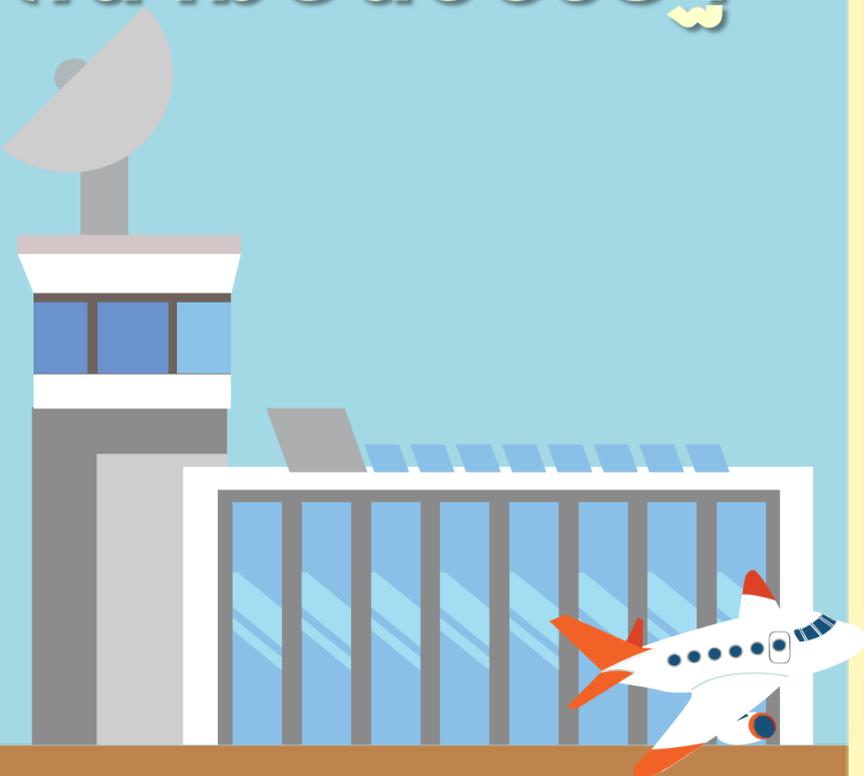
หมายเหตุ : * หักเงินอุดหนุนจากรัฐและสัมปทาน
ที่มา: กรมพัฒนาธุรกิจการค้า, สคร.
และรายงานประจำปีของบริษัท

หนี้เสียของ ธนาคารรัฐ

อัตราส่วน NPL ต่อสินเชื่รวม (2013)

การใช้ประโยชน์จาก สนามบินของรัฐ

ที่มา: สุเมธ องกิตติกุล (2013),
กรมการบินพลเรือน และ กอท.

อัตราการใช้งานเฉลี่ย
(%)

9.9

18.7

19.1 13.5

36.3

33.6 53.7

86.0

113.1

ความสามารถรองรับ
ผู้โดยสาร (คน/ปี)

< 100,000

100,001 –
1,000,000

1,000,001 –
10,000,000

10,000,001 –
20,000,000

>20,000,000

จำนวนสนามบิน

1

15

15

2

1

- กอท.

-

-

3

2

1

- กรมการบินพลเรือน

1

14

10

-

-

- บริษัท การบินกรุงเทพ

-

1

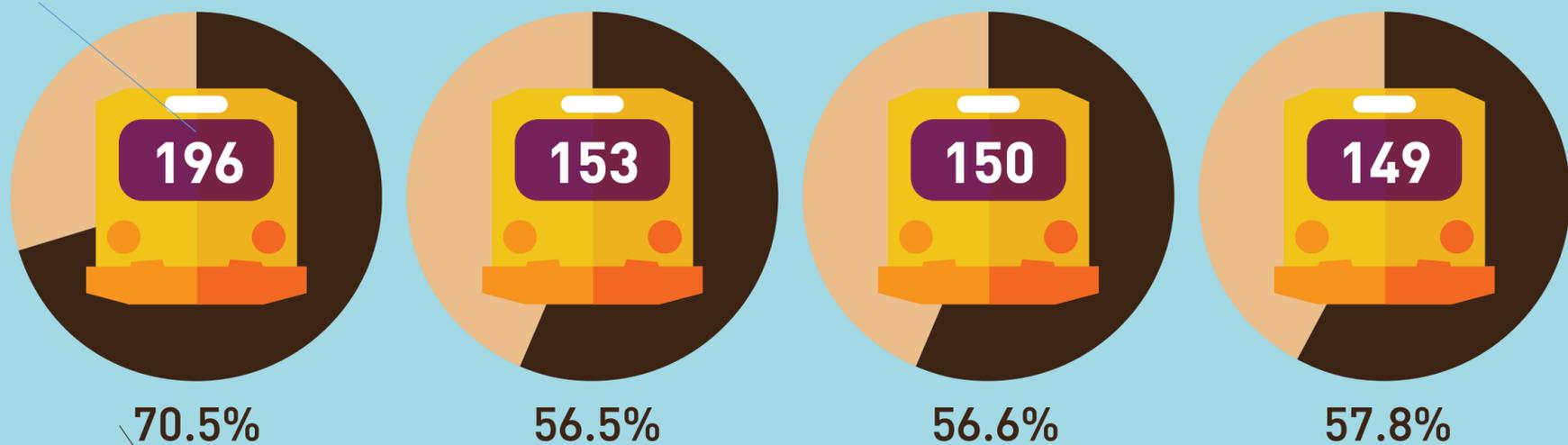
2

-

-

จำนวนหัวรถจักรและอัตราการใช้งาน

จำนวนหัวรถจักร

อัตราส่วนที่สามารถใช้งานได้

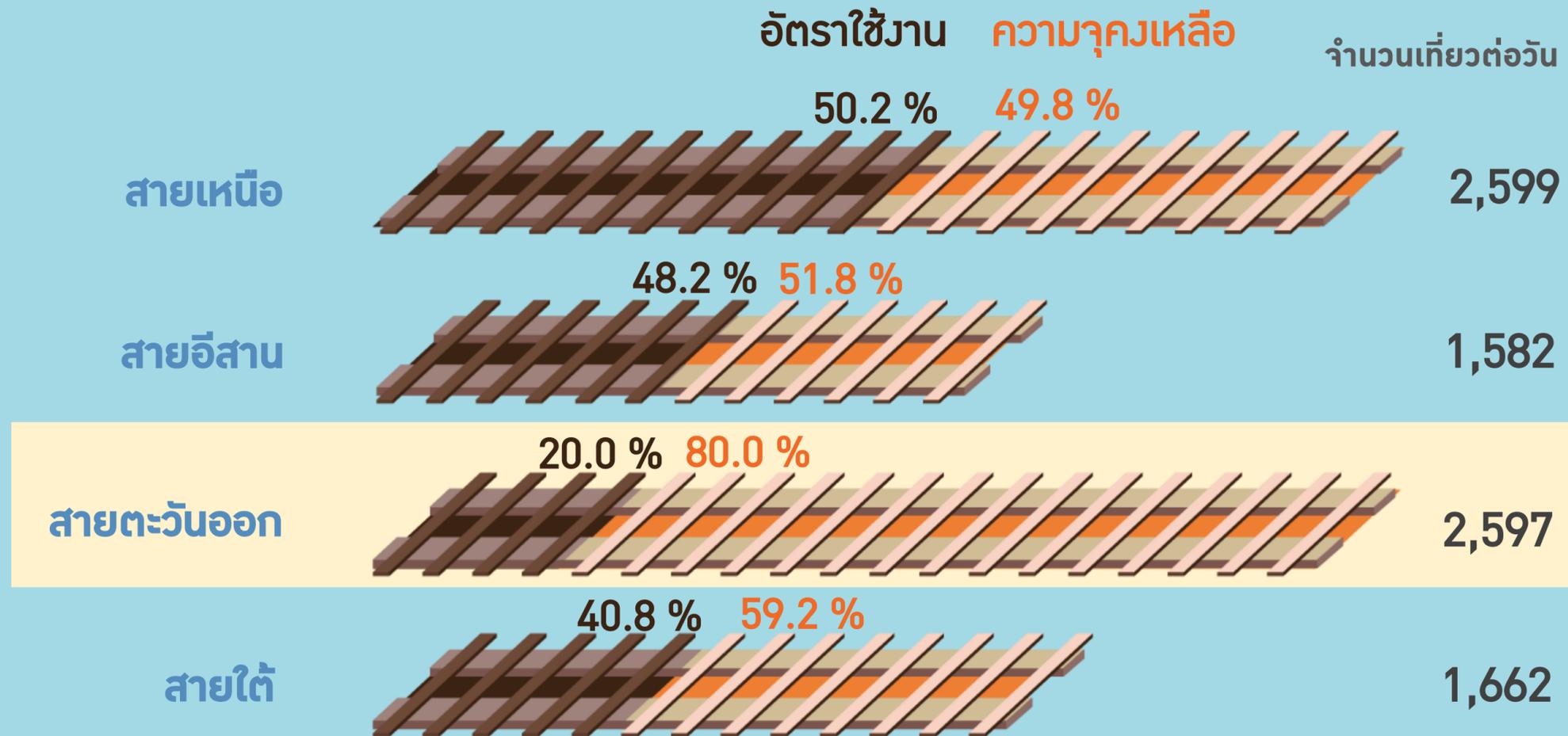
2004

2007

2010

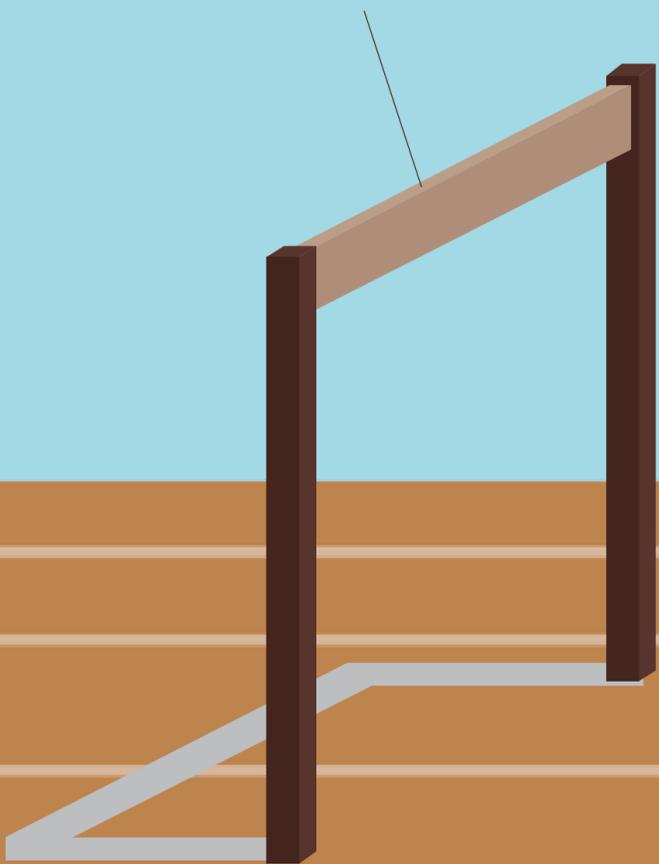
2013

อัตราการใช้งานรางรถไฟ

การใช้ประโยชน์จากรถไฟ

การกำกับดูแล
ของภาครัฐ
เน้นเสถียรภาพ
มากกว่าประสิทธิภาพ

ประสิทธิภาพ

เป้าหมาย
ในการกำกับดูแล

เสถียรภาพ/ความมั่นคงของระบบ = ความมั่นคงทางธุรกิจ
ของผู้ประกอบการ?

การกำหนดราคาตามต้นทุนจริง
ไม่สร้างแรงจูงใจให้ปรับปรุงประสิทธิภาพ

ค่าใช้จ่ายสำหรับการจัดการและค่าส่งก๊าซ + ค่าตอบแทนการดำเนินการ

ค่าความเสี่ยงในการประกันคุณภาพก๊าซและการส่งก๊าซให้ได้ตามกำหนด

ค่าผ่านท่อ (IRROE ของท่อเก่า 18% และท่อใหม่ 12.5%)

$$\text{Gas price} = \text{Well head price} + S1 + S2 + T$$

การกำหนดราคาที่ยึดกับต้นทุนที่มีประสิทธิภาพ (price-cap)

$$\text{Price ceiling} = P \times (1 + \text{CPI} - X)$$

ราคาปัจจุบัน

อัตราเงินเฟ้อ

ตัวแปรการประหยัดต้นทุน

การกำกับดูแลราคา
ที่ไม่สร้างแรงจูงใจ
ในการปรับปรุงประสิทธิภาพ

ธุรกิจการเดิน

วิกฤติการเดินปี 2540 ทำให้ รปท. ให้ความสำคัญแก่เสถียรภาพของระบบการเดินของประเทศซึ่งเน้นความมั่นคงของธนาคารพาณิชย์

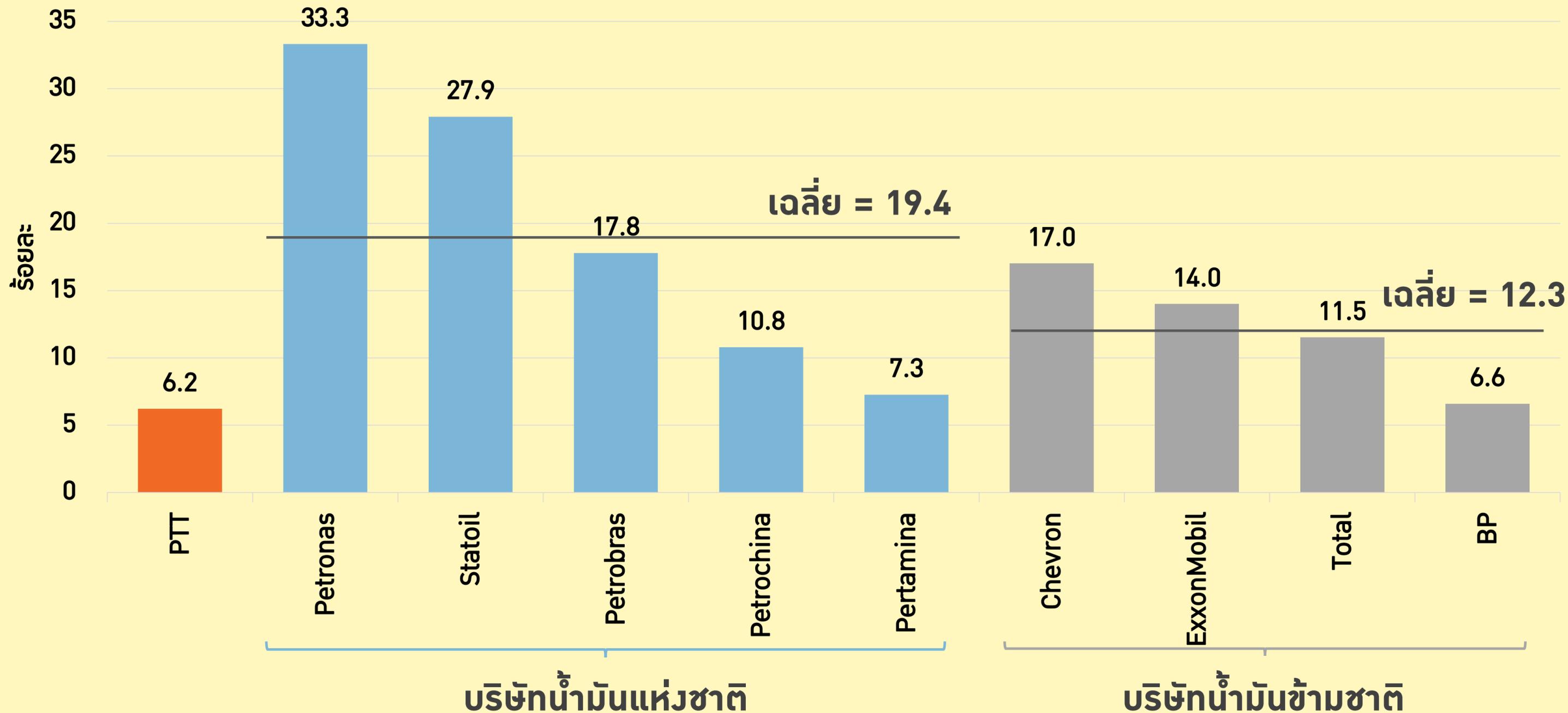

เสถียรภาพและประสิทธิภาพของภาคการเดิน ปี 2012

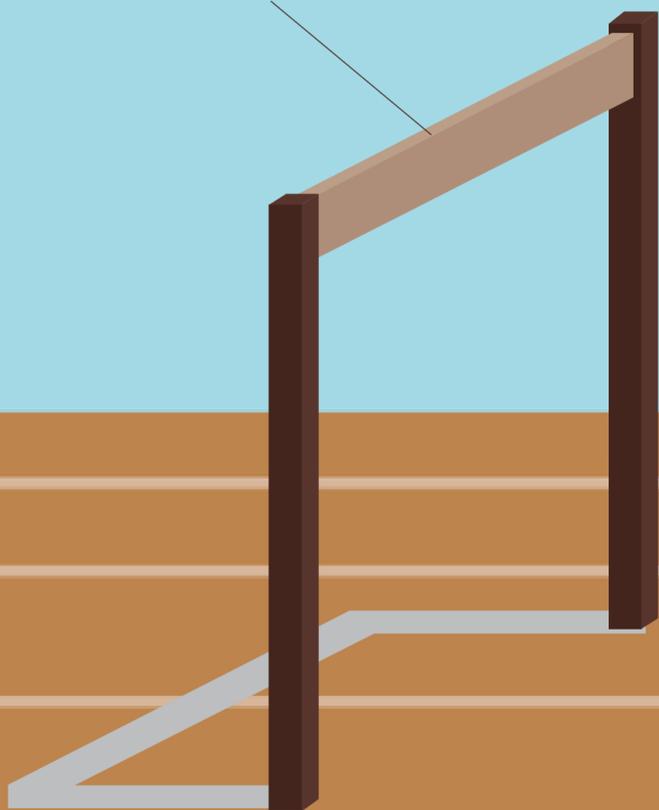
ธุรกิจพลังงาน

ความมั่นคงของผู้ประกอบการ
อาจเป็นเหตุของ**ความไร้ประสิทธิภาพ**
และ**ความไม่มั่นคง**ในระยะยาว

อัตรากำไรจากการดำเนินงานของบริษัทปิโตรเลียม (เฉลี่ยปี 2009-2013)

การกำหนดนโยบายอุตสาหกรรม ของภาครัฐที่ไร้ทิศทาง

รัฐไม่มีขีดความสามารถ
ในการ “เลือก” อุตสาหกรรม
ที่ควรพัฒนา

แนวคิด
เสรีนิยมใหม่

แนวคิด
นโยบาย
อุตสาหกรรม

รัฐมีทรัพยากรจำกัด
ต้อง “เลือก” ลงทุนในกิจกรรม
ที่ยกระดับการพัฒนา

- ควรลงทุนเฉพาะ
โครงสร้างพื้นฐานทั่วไป
- ควรมีนโยบายเศรษฐกิจเสรี
เพื่อให้ตลาดจัดสรรทรัพยากรที่เหมาะสม
- ควรรักษากรรมสิทธิ์ในทรัพย์สิน บังคับนิติกรรมสัญญา
เพื่อให้เอกชนสามารถประกอบธุรกิจได้

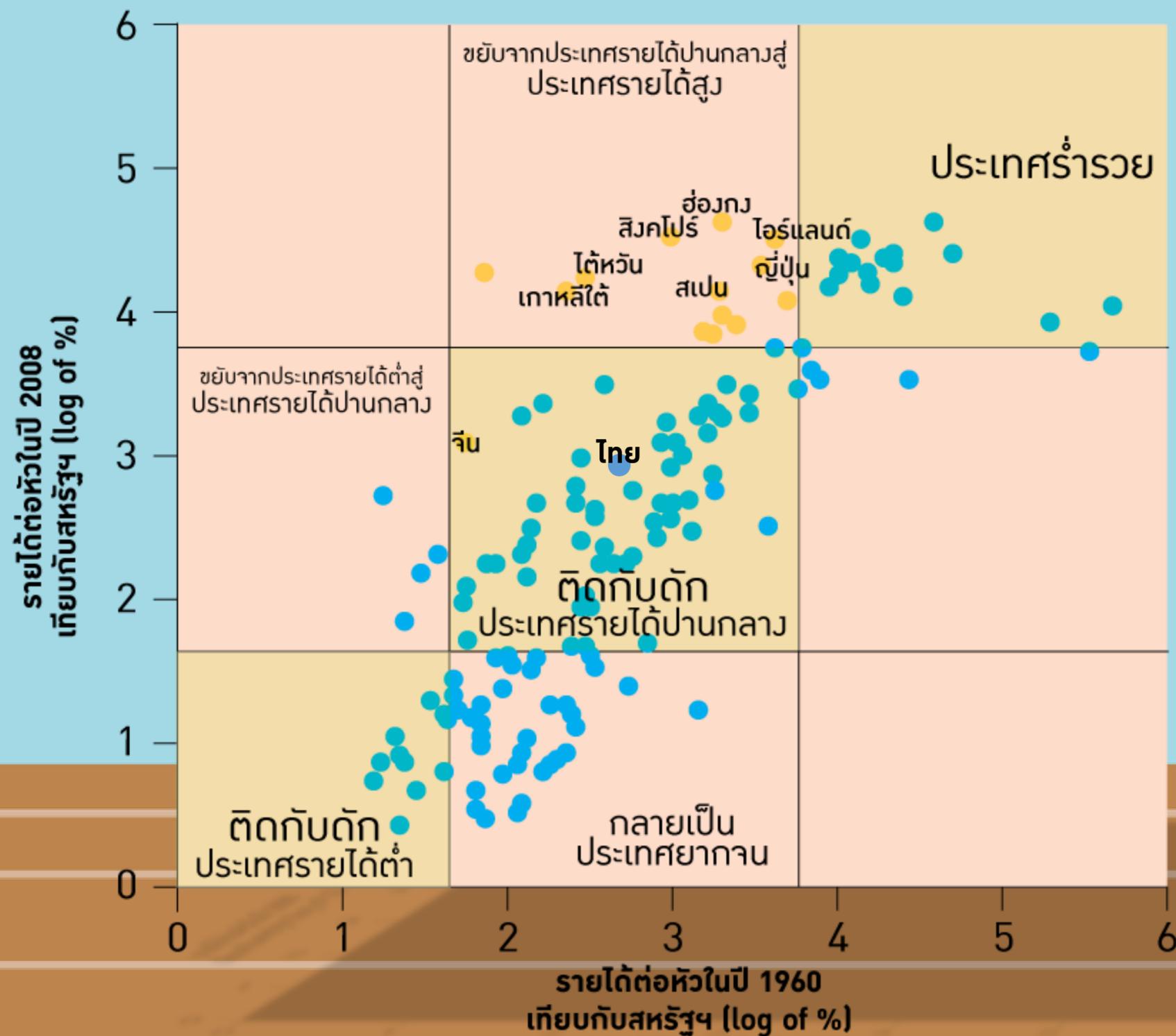

กำหนดทิศทางการลงทุนของรัฐ
เพื่อหนุนเสริมการลงทุนของเอกชน

ลงทุนสร้างปัจจัยการผลิตเฉพาะ
สำหรับอุตสาหกรรมที่ต้องการพัฒนา

มีเพียง 13 จาก 101 ประเทศ
ที่พัว “กับดักรายได้ปานกลาง”

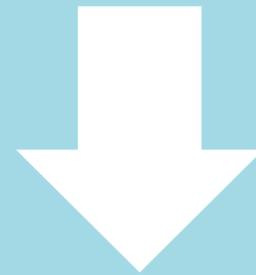
หากไม่นับประเทศยุโรป และประเทศเล็กมาก
ประเทศที่พัวกับดักรายได้ปานกลาง
มีนโยบายอุตสาหกรรมชัดเจน
เช่น ญี่ปุ่น เกาหลีใต้ อิสราเอล สิงคโปร์ ไต้หวัน

“Getting the price right,
buying skills”

VS

“Getting the institution right,
building skills”^{*1}

Diversification

VS

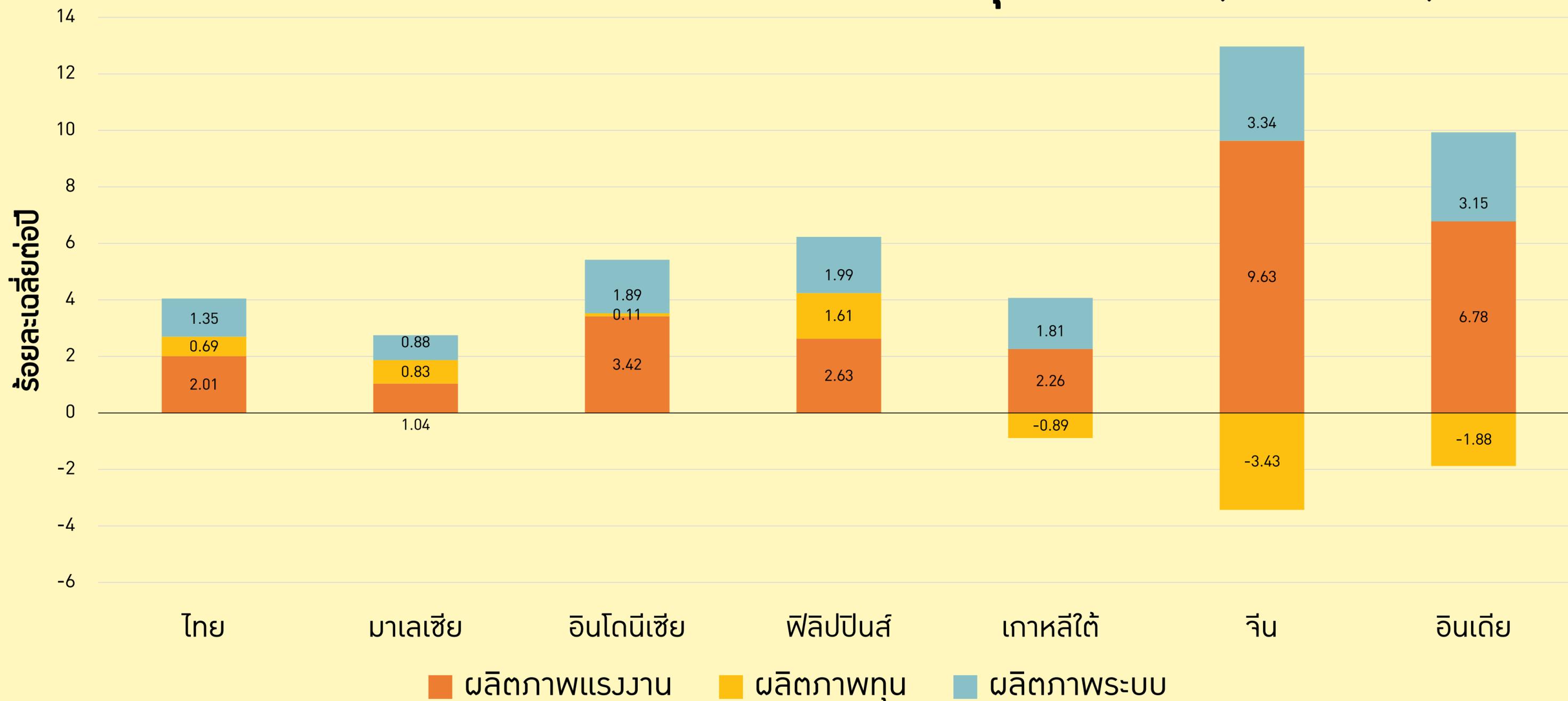
Upgrading^{*2}

*1 - Robert Wade (2006), “The Case for Open-Economy Industrial Policy”

*2 - Rick Doner (2008), “The Thai Government and Thailand’s Uneven Economic Development”

การเติบโตแบบในอดีต มาสู่ทางตันแล้ว...

การเติบโตของผลผลิตภาพแรงงาน คุณ และระบบ (2006-2012)

เศรษฐกิจไทยใน 30 ปีข้างหน้า...

ต้องพึ่งพารัฐที่ **“รู้”** บทบาทของตน และ **“เล่น”** บทบาทได้ดี

“รู้” ว่าตนมีบทบาทในการ **“ค้ำค้ำเสื่อเรือ”** (Steering)

ไม่ใช่ **“พายเรือ”** (Rowing)

“เล่น” บทกำกับดูแลและกำหนดนโยบายที่ส่งเสริมผลิตภาพ

การปรับเปลี่ยนแนวคิด เกี่ยวกับ “บทบาทของภาครัฐ”

การประกอบกิจการ

ไม่ประกอบธุรกิจแข่งกับเอกชน

เน้นการร่วมทุนกับเอกชน (PPP)

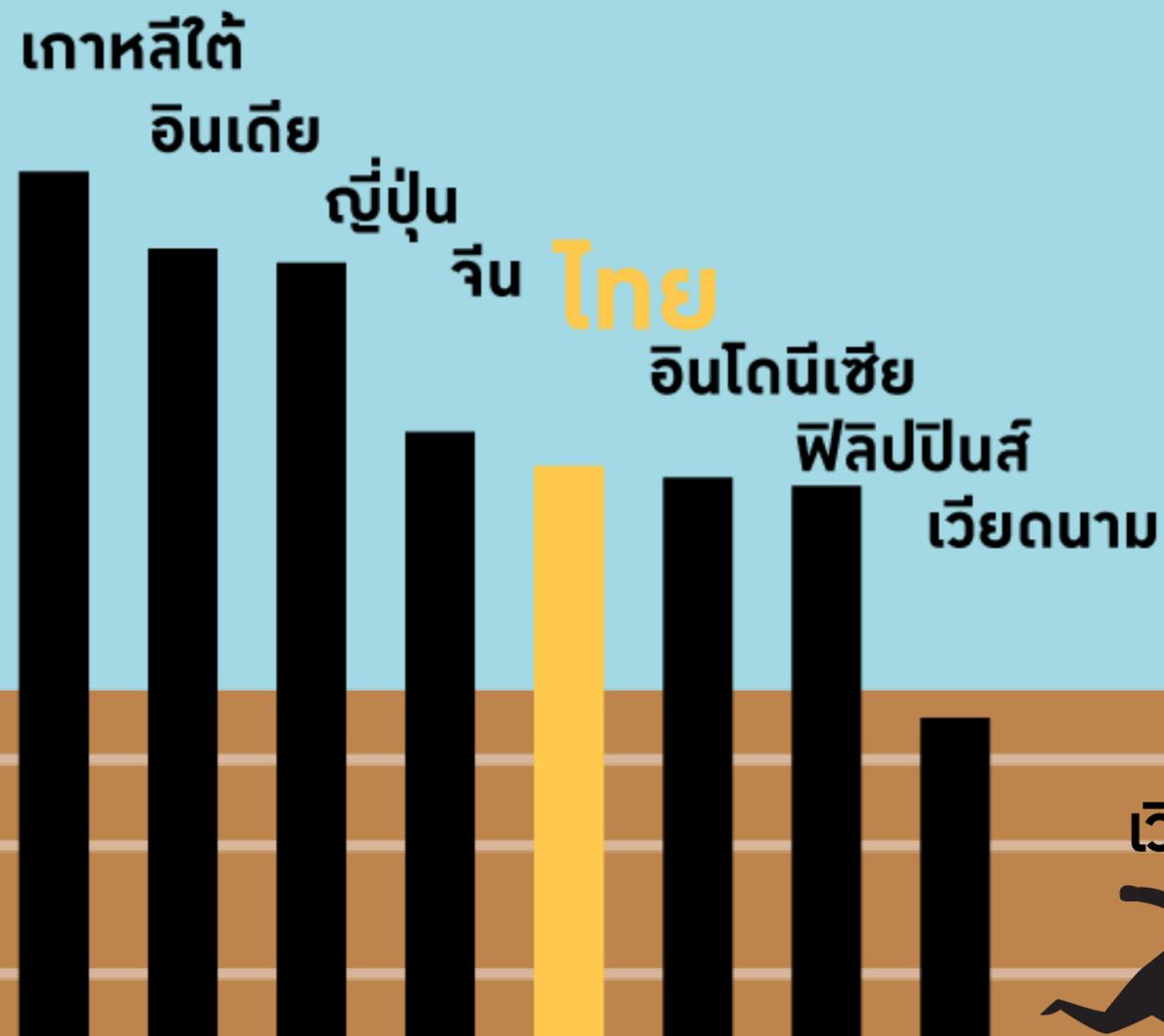
และ การกระจายอำนาจ

ในการตัดสินใจลงทุนให้ท้องถิ่น

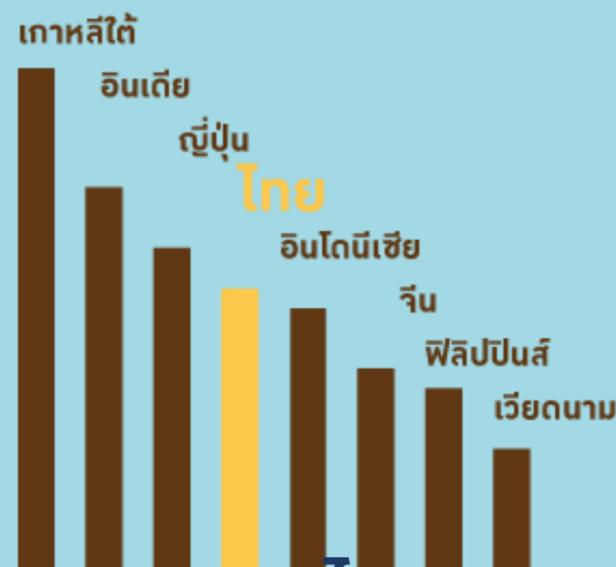

Infrascope PPP Index

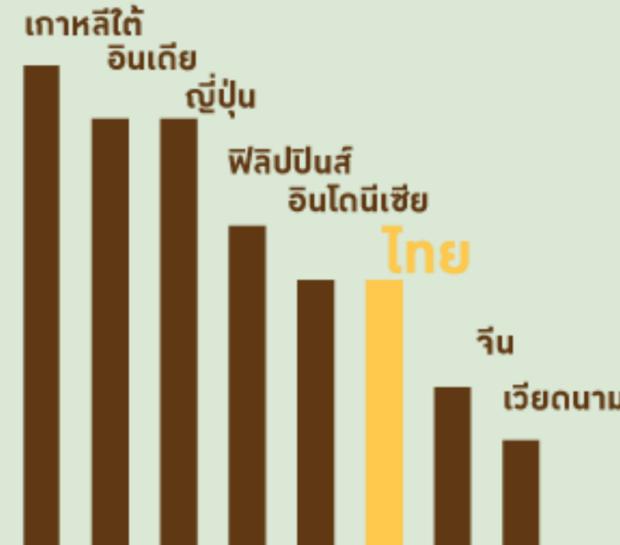
คะแนนรวม

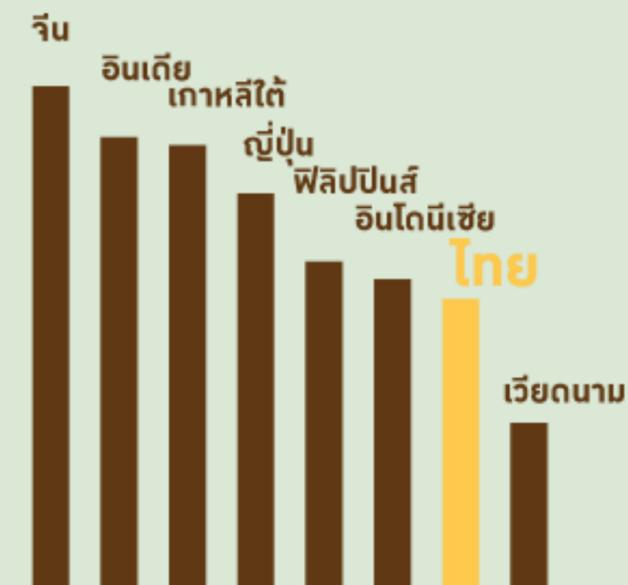
โครงสร้างกฎหมาย
และการกำกับดูแล

โครงสร้างเชิงสถาบัน

วุฒิภาวะด้านการบริหารจัดการ

อันดับคะแนนความพร้อมด้าน PPP ในปี 2011

การปรับเปลี่ยนแนวคิด เกี่ยวกับ “บทบาทของภาครัฐ”

การประกอบกิจการ

ไม่ประกอบธุรกิจแข่งกับเอกชน

เน้นการร่วมทุนกับเอกชน (PPP)

และ การกระจายอำนาจ

ในการตัดสินใจลงทุนให้ท้องถิ่น

การกำกับดูแล

ยึดผลประโยชน์ของ “ผู้ใช้บริการ”
เป็นที่ตั้ง

ให้ความสำคัญแก่ “ประสิทธิภาพ” มากขึ้น

โดยส่งเสริมการแข่งขัน

และสร้างแรงจูงใจในการลดต้นทุน

การกำหนดนโยบาย

สร้างสถาบันที่มีศักยภาพในการ

กำหนดทิศทางการพัฒนา

อุตสาหกรรมของประเทศ

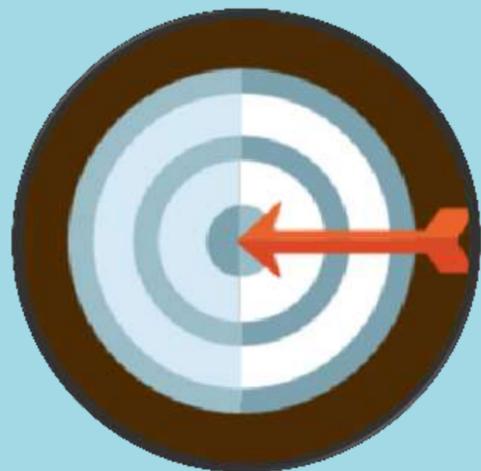

แนวทางในการกำหนด นโยบายอุตสาหกรรมที่ดี

“เปิด” รับข้อมูลจากเอกชน
รัฐไม่ “เลือก”
อุตสาหกรรมเอง

เลือกส่งเสริมอุตสาหกรรม
ที่เพิ่มผลิตภาพทุน/แรงงาน
หรือ ปรับโครงสร้างเศรษฐกิจ

สร้างความมั่นใจแก่
ภาคธุรกิจต่อนโยบาย
อุตสาหกรรมที่กำหนด

กำหนดนโยบายผ่านกระบวนการโปร่งใส
สร้างความไว้วางใจจากสาธารณะ
มีกระบวนการติดตาม-ประเมินผล

บริหารจัดการนโยบาย
อุตสาหกรรม ควรเป็นลักษณะ
“เครือข่าย” มากกว่า “รวมศูนย์”

สรุป

ความสำเร็จหรือล้มเหลวของโมเดลใหม่
ใน 3 ทศวรรษหน้าขึ้นอยู่กับ
ประสิทธิภาพของภาครัฐ

โมเดลในอนาคต
ต้องเน้นยกระดับผลิตภาพ
ของทุนและแรงงาน

การพัฒนาเศรษฐกิจที่ซับซ้อนขึ้น
ต้องการการลงทุนและการหนุนเสริม
ของรัฐที่มีประสิทธิภาพมากกว่าอดีต

เศรษฐกิจไทยไม่สามารถเติบโต
ในอนาคตโดยใช้โมเดลเดิม

